

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΕ ΗΠΑ/ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Σημείωση: Τα ζητήματα αυτά είναι αμφιλεγόμενα και αποτελούν αντικείμενο ιδεολογικής και πολιτικής διαμάχης στην κοινωνία των πολιτών. Στο πλαίσιο της σχολικής κοινότητας πρέπει να τα προσεγγίζουμε με προσοχή και όσο το δυνατόν μεγαλύτερη αντικειμενικότητα. Σκοπός μας είναι να αποκτήσουμε στοιχειώδεις ιστορικές γνώσεις και όχι να τσακωθούμε με τους συμμαθητές μας. Τα πολιτικά πιστεύω του καθενός είναι σημαντικό να κρατηθούν εκτός της σχολικής τάξης.

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΜΦΥΛΙΟΥ
ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Το φαινόμενο των «ανταρτόπληκτων»

- Στην Κεντρική και Βόρεια Ελλάδα, που αποτέλεσε τον ζωτικό χώρο των εμφύλιων συγκρούσεων την περίοδο 1946-1949, πολλοί άνθρωποι εκτοπίστηκαν από τα χωριά τους, οι περισσότεροι με κρατική εντολή, ώστε να μην παράσχουν οποιασδήποτε μορφής βοήθεια στους αντάρτες του Δ.Σ.Ε.
- Δημιουργήθηκαν έτσι νεκρές ζώνες στους ορεινούς όγκους της χώρας. Οι άνθρωποι αυτοί έγιναν πρόσφυγες στην ίδια τους τη χώρα. Έπρεπε να πουλήσουν άρον άρον τα υπάρχοντά τους και να καταφύγουν σε πεδινές περιοχές και μεγάλες πόλεις, όπου στήνονταν πρόχειροι καταυλισμοί.
- Το κράτος τους ονόμασε «ανταρτόπληκτους», με το σκεπτικό ότι η παρουσία των ανταρτών στα βουνά οδήγησε στον ξεριζωμό των κατοίκων.

Οι κάτοικοι της ορεινής Ελλάδας κρίνονται επικίνδυνοι από την κυβέρνηση

- *«50.000 κομμουνιστές ενταγμένοι σ' ένα καλά οργανωμένο σύστημα πληροφοριών υπάρχουν σε κάθε χωριό στην Ελλάδα. Αυτοί είναι οι λεγόμενοι συμμορίτες της Αυτοάμυνας και συνιστούν τόσο μεγάλο κίνδυνο, όσο και οι ένοπλοι αντάρτες. Είναι οι διοικητικές, πληροφοριοδοτικές και εφοδιαστικές υπηρεσίες των ανταρτικών δυνάμεων».*
- Με αυτό το σκεπτικό η κυβέρνηση διέτασσε την εκκένωση ορεινών χωριών, ώστε οι αριστεροί αντάρτες να μην βρίσκουν υποστήριξη στον ντόπιο πληθυσμό.

Νεκρές ζώνες

- Ακόμη και όταν δεν διέτασσαν την εκκένωση, μπορούσαν να διατάξουν την απαγόρευση κυκλοφορίας από το ένα χωριό στο άλλο ή να αποκλείσουν από κάθε βοήθεια τους οικισμούς που βρίσκονταν εντός περιοχών δράσης του ΔΣΕ (Δημοκρατικού Στρατού Ελλάδας). Στη Φλώρινα το 1948 υπήρχαν χωριά που δεν τροφοδοτήθηκαν με τρόφιμα και φάρμακα επί 18 μήνες.
- Σε κάποιες άλλες περιπτώσεις ο στρατός επισκεπτόταν τα χωριά και συμβούλευε τους κατοίκους να μεταναστεύσουν στις μεγάλες πόλεις.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Μετακινήσεις πληθυσμού στην Ελλάδα της δεκαετίας του 1940

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο
Θράκης - Τμήμα Ιστορίας
και Εθνολογίας

Civil Wars Study Group
(Ομάδα Μελέτης
Εμφυλίων Πολέμων)

1-3 Ιουλίου 2011 • Κομοτηνή • Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας

Ανακοινώσεις

ΠΑΤΗΣΤΕ ΕΔΩ

ΣΥΝΟΔΟΙΠΟΡΟΣ

...αυτός που ακολουθεί τον ίδιο δρόμο με άλλον: (μετ.) **συνδοιπόροι** στον αγώνα για ένα καλύτερο αύριο.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΗΣΤΕ ΜΑΖΙ ΜΑΣ

στείλτε μας παρατηρήσεις, απόψεις, ειδήσεις και ανακοινώσεις στο mail: synodoiporia@yahoo.gr

Την Τρίτη 8 Μαΐου 2012 η ιστορικός Βασιλική Λάζου, παρουσιάζει το θέμα "Συμμοριόπληκτοι": Οι εσωτερικοί πρόσφυγες του Εμφυλίου, στο πλαίσιο του Σεμιναρίου Ιστορίας που διοργανώνεται στο «Ελεύθερο Πανεπιστήμιο» του Δήμου Κηφισιάς (7-9 μ.μ.) «Έπαυλη Δροσίνη»-Βιβλιοθήκη Δήμου Κηφισιάς, Αγ. Θεοδώρων & Κυριακού).

«Συμμοριόπληκτοι» ή «ανταρτόπληκτοι» ονομάστηκαν οι κάτοικοι των ακριτικών περιοχών, που κατά την περίοδο του Εμφυλίου πόλεμου (1946-1949) υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν τα χωριά τους και να εγκατασταθούν προσωρινά σε άλλες περιοχές. Στόχος της υποχρεωτικής μετακίνησης των πληθυσμών αυτών ήταν η δημιουργία «νεκρής ζώνης» ώστε να απομονωθούν οι αντάρτες από τον αγροτικό πληθυσμό, ο οποίος τους εξασφάλιζε διατροφή αλλά και εφεδρείες.

Οι ερευνητές εκείνης της περιόδου υπολογίζουν ότι οι «συμμοριόπληκτοι» ανέρχονταν περίπου σε 800.000 άτομα. Σε αμερικανικές και ελληνικές στατιστικές εκείνης της εποχής οι βιαίως εκτοπισθέντες από τα χωριά τους ανέρχονταν σε 684.000 άτομα.

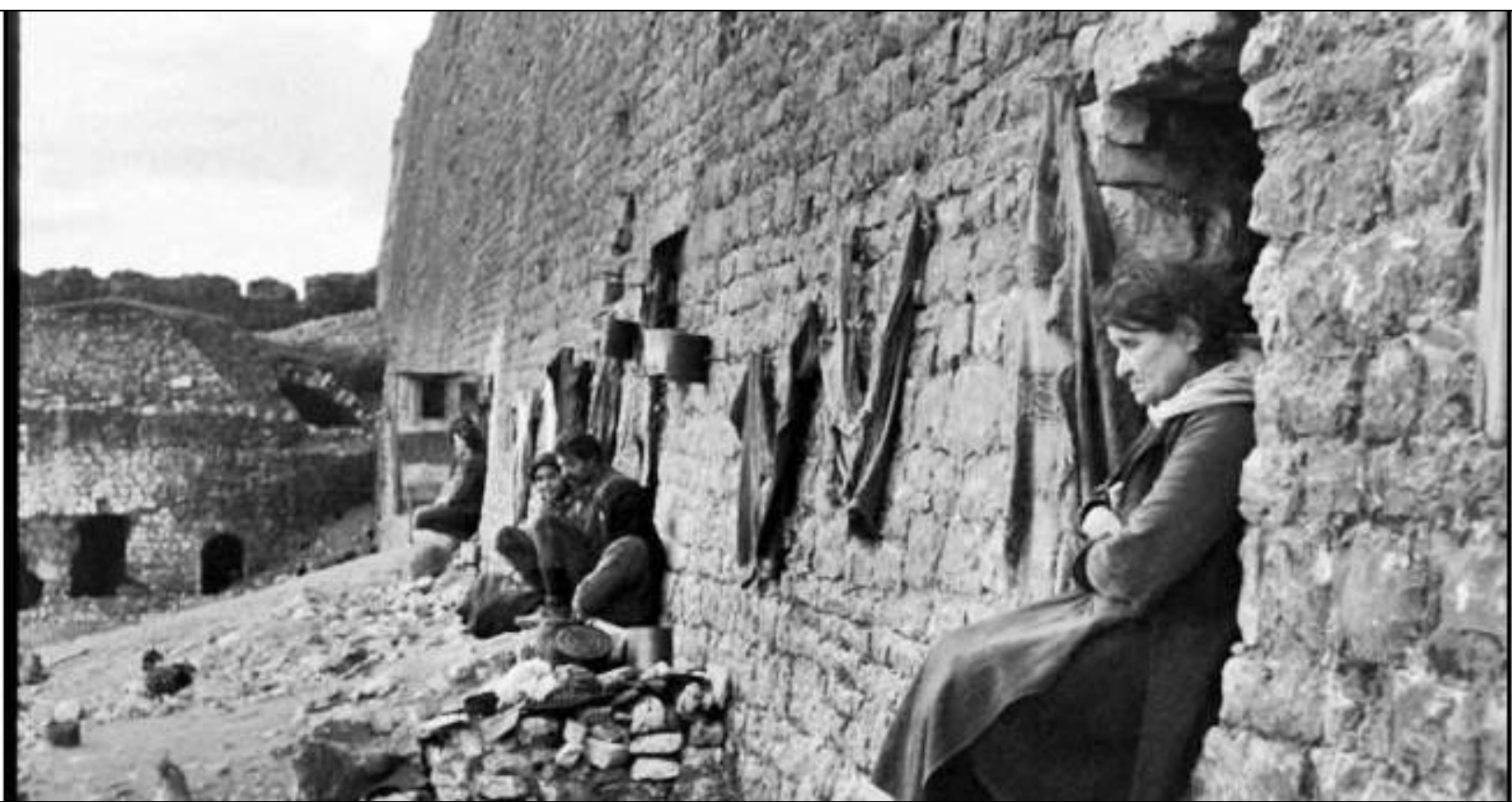
ΕΝΟΡΙΑ έν Σράξει...

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

"ΣΤΗΝ ΕΠΟΠΟΙΙΑ ΤΟΥ 1940-41"

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Απεικονίζεται τμήμα του κάστρου των Ιωαννίνων (περιοχή Κουρμανιό), όπου σε αυτοσχέδιες τρύπες εγκαταστάθηκαν «ανταρτόπληκτοι»

Φωτογραφία του Dmitri Kessel (γνωστού Αμερικανού φωτογράφου που τράβηξε και τις συγκλονιστικές φωτογραφίες των γεγονότων του Δεκέμβρη του 1944 στην Αθήνα).

«Ανταρτόπληκτοι» στον Δομοκό

Τενεκεδομαχαλάδες και τσαντίρια στέγαζαν αυτούς τους ανθρώπους στις παρυφές των πόλεων

Οι εκτοπισμένοι ανά έτος εμφυλίου

- Ιανουάριος 1947 19.000
- Μάιος 1947 65.000
- Σεπτέμβριος 1947 238.000
- Νοέμβριος 1947 500.000
- Μάρτιος 1948 600.000
- Μάιος 1949 684.000

Κατηγορίες προσφύγων

- Το κράτος χώρισε τους πρόσφυγες σε 3 κατηγορίες:
- Α ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: όσοι αποδεδειγμένα εγκατέλειψαν τα χωριά τους για να αποφύγουν τον ΔΣΕ.
- Β ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: εκείνοι για τους οποίους υπήρχαν υποψίες ότι ήταν συμπαθούντες του ΔΣΕ
- Γ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: όσοι θεωρούνταν ύποπτοι για συνεργασία με τον ΔΣΕ
- Το κράτος μερίμνησε για τους ανταρτόπληκτους της κατηγορίας Α, σε συνεργασία με τις ΗΠΑ (σχέδιο Μάρσαλ). Εκείνη την εποχή οι ΗΠΑ βοηθούσαν οικονομικά χώρες της Ευρώπης που η οικονομία τους είχε καταστραφεί από τον πόλεμο, με σκοπό να δημιουργηθεί λαϊκό κύμα συμπάθειας προς τις ΗΠΑ και να μην στραφούν οι λαοί στη λύση του κομμουνισμού. Ας μην ξεχνάμε ότι μιλάμε για την εποχή του Ψυχρού Πολέμου.

Μετά τον Εμφύλιο

- Όταν ο Εμφύλιος τελείωσε, οι λεγόμενοι «ανταρτόπληκτοι» δεν επέστρεψαν στα χωριά τους. Οι λόγοι ήταν πολλοί. Πολλά σπίτια είχαν καταστραφεί, το ίδιο και το ζωικό κεφάλαιο και οι καλλιέργειες. Η ζωή σε αυτά τα ορεινά χωριά ήταν ήδη δύσκολη και πριν τον Εμφύλιο. Στηριζόταν κυρίως σε μια οικονομία αυτοκατανάλωσης και το κράτος δεν μπορούσε και δεν ήθελε να δημιουργήσει υποδομές και να βοηθήσει τους ανθρώπους να επιστρέψουν εκεί. Επιπλέον, ο εμφύλιος είχε δηλητηριάσει τις σχέσεις των ανθρώπων, που ήθελαν να χαθούν στην ανωνυμία μιας μεγάλης πόλης παρά να επιστρέψουν στο χωριό, όπου όλοι ήξεραν το παρελθόν όλων.
- Δημιουργήθηκε έτσι τόσο ένα ρεύμα αστυφιλίας και εσωτερικής μετανάστευσης, όσο και ένα κύμα φυγής στο εξωτερικό.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

- Η μετανάστευση στη Γερμανία πραγματοποιήθηκε οργανωμένα, κατόπιν πρόσκλησης από τη γερμανική κυβέρνηση. Οι μετανάστες ονομάζονταν «gastarbeiter», δηλαδή «προσκεκλημένοι/φιλοξενούμενοι εργάτες».
- Το 1961 (περίοδος του οικονομικού θαύματος της Γερμανίας) υπογράφεται συμφωνία της χώρας με την Ελλάδα, για την αποστολή μεταναστών. Την επόμενη μέρα της υπογραφής, εγκαθίσταται στην Αθήνα η Γερμανική επιτροπή μετανάστευσης, του γερμανικού υπουργείου εργασίας. Σύντομα δημιουργείται παράρτημα στη Θεσσαλονίκη και σε πολλές πόλεις της Βόρειας Ελλάδας.
- 1 στους 10 Έλληνες μετανάστευσε τη δεκαετία του '60. Σε πολλά χωριά έμειναν πίσω μόνο οι γέροι και οι άρρωστοι. (Πριν τη μετάβαση στη Γερμανία πραγματοποιούνταν λεπτομερείς ιατρικές και οδοντιατρικές εξετάσεις, ώστε να ταξιδέψουν μόνο οι υγιείς.)
- Στη Γερμανία απασχολήθηκαν κυρίως σε ορυχεία, υψικαμίους, λωρίδες βιομηχανικής παραγωγής. Είχαν καλό μισθό και ασφάλιση-περίθαλψη.

Στο σταθμό του Μονάχου, με πέταξε άχου
η μαύρη μοίρα μου, μάνα κακομοίρα μου
Όπου να `ναι σουρουπώνει, το Ακρόπολις θα φτάσει
να `ταν και να κατεβάσει ένα φίλο ή γνωστό.
Στο σταθμό του Μονάχου, με πέταξε άχου
η μαύρη μοίρα μου, μάνα κακομοίρα μου.
Κάθε άνθρωπος και γλώσσα, ποιόνε ξέρω ποιος με ξέρει;
αφιλόξενα τα μέρη, παγωμένες οι καρδιές.
Στο σταθμό του Μονάχου, με ξέχασε άχου
η μαύρη μοίρα μου, μάνα κακομοίρα μου.
Δίπλα μου λαγοκοιμάται ένας χίπυ πεινασμένος,
ένας νέγρος μεθυσμένος, τα ναυάγια σωρό.
Στο σταθμό του Μονάχου, με ξέχασε άχου
η μαύρη μοίρα μου, μάνα κακομοίρα μου.
Στίχοι, μουσική: Άκης Πάνου, 1967

Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ ΤΕΛΗ 19^{ΟΥ} – ΑΡΧΕΣ 20^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

- Οι Έλληνες που μεταναστεύουν στην Αμερική δεν μεταναστεύουν οργανωμένα, ως «προσκεκλημένοι μετανάστες» (βλέπε πιο πάνω ; μετανάστευση στη Γερμανία).
- Υπογράφουν συμβόλαια με «σύγχρονους δουλέμπορους», για τους οποίους πρέπει να εργάζονται μέχρι να αποπληρώσουν τα ναύλα του ταξιδιού και το συμφωνηθέν ποσό του συμβολαίου.
- Πολλοί υποθηκεύουν τα σπίτια και τα κτήματά τους για να μεταβούν στην Αμερική.
- Άλλοι στέλνουν τα «αποπαίδια» τους. Έτσι λέγονταν τα παιδιά που ήταν ανεπιθύμητα από τις οικογένειές τους. Οι γονείς συνήθως υπέγραφαν συμβόλαια, το περιεχόμενο των οποίων αγνοούσαν.
- Οι ίδιοι οι Έλληνες ενίοτε γίνονται εκμεταλλευτές των συμπατριωτών τους. Για παράδειγμα, ήταν σύνηθες φαινόμενο να στέλνονται 8χρονα αποπαίδια από την Ελλάδα, για να δουλέψουν σε στιλβωτήρια Ελλήνων της Αμερικής.

Η υπερπόντια μετανάστευση πραγματοποιείται
με πλοία

Το ταξίδι για την Αμερική διαρκεί περίπου 10 ημέρες

«Τα διάφορα κράτη άργησαν να θεσπίσουν διατάξεις για τη σωστή μεταφορά των επιβατών, με αποτέλεσμα οι ατμοπλοϊκές εταιρίες που εκμεταλλεύονταν τα υπερωκεάνια να «οργιάζουν» εις βάρος των άτυχων μεταναστών. Ένας αμερικανικός νόμος που ψηφίστηκε το 1882 και σκοπό είχε να προστατεύσει κυρίως τους επιβάτες της τρίτης θέσης, προέβλεπε ότι κάθε επιβάτης δεν μπορούσε να έχει στη διάθεσή του λιγότερα από 100 κυβικά πόδια (2,83 κυβ. μέτρα) ή αν έμενε σε χώρο κάτω από δύο καταστρώματα, 120 κυβ. πόδια (3,40 κυβ. μέτρα). Δύο παιδιά κάτω από οκτώ ετών υπολογίζονταν για ένας επιβάτης. Αν ο ισχνός αυτός χώρος δεν διατίθετο, ο πλοίαρχος του πλοίου έπρεπε να πληρώσει πρόστιμο πενήντα δολαρίων για κάθε επιβάτη. Σημειώνουμε ότι ποτέ δεν έγινε σχετικός έλεγχος από τις αρμόδιες αρχές και πουθενά δεν αναφέρεται να επιβλήθηκε ποτέ σχετικό πρόστιμο.

Οι χώροι της τρίτης θέσης ήταν κυριολεκτικά «πακεταρισμένοι» με σειρές από σιδερένια ή ξύλινα διώροφα κρεβάτια. Κάθε κρεβάτι είχε έξι πόδια (1,88 μέτρα) μάκρος και δύο πόδια (0,61 μέτρα) πλάτος, με μόνο 30 ίντσες (0,762 μ.) ύψος ανάμεσα στα κρεβάτια για κάθε επιβάτη, δηλαδή αντιστοιχούσαν συνολικά τριάντα κυβικά πόδια (0,84 κυβ. μ.) έχοντας τις διαστάσεις από δύο... φέρετρα.»

Έλληνες μετανάστες στην ουρά για εξέταση στο ELIS
ISLAND

ELIS ISLAND

Στο μικροσκοπικό αυτό νησάκι φιλοξενούνταν οι υπηρεσίες υποδοχής των μεταναστών. Εδώ οι μετανάστες υποβάλλονταν σε ιατρικές εξετάσεις και σε έλεγχο πολιτικών φρονημάτων, ώστε να μην εισέρχονται κομμουνιστές στις ΗΠΑ.

«Κάθε άρρωστος υποχρεωνόταν να γυρίσει στο πλοίο και παραδινόταν στην ατμοπλοϊκή εταιρία για επαναπατρισμό. Άγρυπνοι επιθεωρητές της Υπηρεσίας Αλλοδαπών μόλις παρατηρούσαν κάποιον ύποπτο, καθώς οι μετανάστες αποβιβάζονταν από τις βάρκες, σημείωναν πάνω στην κάρτα τους κάποιο κωδικό σήμα, προκειμένου να τον προσέξουν ιδιαίτερα οι γιατροί. Αυτοί οι άτυχοι άθλιοι έπρεπε να επιστρέψουν στο λιμάνι της επιβίβασής τους με έξοδα της εταιρίας, γεγονός που τις έκανε προσεκτικές στην επιλογή των επιβατών. Μεγαλύτερο βάρος για τις εταιρίες ήταν οι λαθρομετανάστες, αφού για καθένα που ανακάλυπταν και συλλάμβαναν οι αρχές, πλήρωναν πρόστιμο χίλια δολάρια

·
Ο Γιάννης Κάλυκας, 79, ο οποίος ήρθε (στην Αμερική) στα 17 του το 1926 λέει:
«Οι δύο εβδομάδες που πέρασα στο Έλις Άιλαντ ήταν οι πιο άθλιες της ζωής μου. Ήταν Γενάρης, πολύ κρύο και ο ξάδερφός μου στην Αμερική δεν ήξερε ότι ερχόμουν μ' εκείνο το πλοίο. Δεν είχα ούτε ένα σέντ στην τσέπη μου, και ήμουν φοβισμένος. Υπήρχε πολύ συνωστισμός. Ακούγονταν λυγμοί και ξεφωνητά από τους ανθρώπους που στέλνονταν πίσω. Η αβεβαιότητα για το τι θα φέρει η επόμενη μέρα ήταν η χειρότερη αίσθηση που δεν την ξαναείχα ούτε πριν ούτε μετά απ' αυτό»

Αντιμετώπιση των Ελλήνων από τους ντόπιους

- Η λέξη Έλληνας γρήγορα έγινε συνώνυμο του «λούστρου». Οι περισσότεροι Έλληνες άνοιξαν στιλβωτήρια.
- Στις στατιστικές της δεκαετίας 1915 – 1925, οι Έλληνες εμφανίζονται πολύ ψηλά στους πίνακες εγκληματικότητας, ιδίως στην παρενόχληση γυναικών. Αυτό δεν είναι περίεργο, εφόσον τα πρώτα χρόνια μετανάστευαν αποκλειστικά νεαροί ανύπαντροι άντρες, ηλικίας 15 -35 ετών, χαμηλής μόρφωσης, που ζούσαν στοιβαγμένοι σε καταλύματα των 20 ατόμων.
- Οι Έλληνες κατηγορήθηκαν συχνά ως ανταπεργοί (απεργοσπάστες), πράγμα που ενέτεινε τα αρνητικά αισθήματα των ντόπιων απέναντί τους.
- Ακόμη, μπήκαν στο στόχαστρο της ρατσιστικής οργάνωσης ΚουΚλουξ Κλαν.
- Η αποκατάσταση του ελληνικού ονόματος έγινε μετά την ηρωική αντίσταση της Ελλάδας στους Ιταλούς και Γερμανούς κατακτητές κατά τον Β Παγκόσμιο Πόλεμο.

VIOLENT AUGUST : Ο ΒΙΑΙΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Έτσι έμεινε στην ιστορία η νύχτα κατά την οποία οι Καναδοί έκαψαν την ελληνική συνοικία του Τορόντο.

The night Toronto 'hunted Greeks'

The night of the "hunting" was a dark one for the city. The streets were filled with the sound of gunfire and the sight of flames. The night was a nightmare for the city's Greek community. The night was a nightmare for the city's Greek community. The night was a nightmare for the city's Greek community.

The night of the "hunting" was a dark one for the city. The streets were filled with the sound of gunfire and the sight of flames. The night was a nightmare for the city's Greek community. The night was a nightmare for the city's Greek community. The night was a nightmare for the city's Greek community.

The night of the "hunting" was a dark one for the city. The streets were filled with the sound of gunfire and the sight of flames. The night was a nightmare for the city's Greek community. The night was a nightmare for the city's Greek community. The night was a nightmare for the city's Greek community.

The night of the "hunting" was a dark one for the city. The streets were filled with the sound of gunfire and the sight of flames. The night was a nightmare for the city's Greek community. The night was a nightmare for the city's Greek community. The night was a nightmare for the city's Greek community.

The night of the "hunting" was a dark one for the city. The streets were filled with the sound of gunfire and the sight of flames. The night was a nightmare for the city's Greek community. The night was a nightmare for the city's Greek community. The night was a nightmare for the city's Greek community.

Οι Έλληνες μαγαζάτορες πλούτισαν, ενώ οι Καναδοί έλειπαν στον πόλεμο.

Αυτή ήταν η αιτία των αναταραχών, στις οποίες πήραν μέρος χιλιάδες άτομα. Σε ανάμνηση εκείνων των διώξεων, το Τορόντο γιορτάζει σήμερα την επέτειο, διοργανώνοντας αντιρατσιστικό φεστιβάλ με ελληνική μουσική και φαγητό στην ελληνική συνοικία της πόλης.